

Kamila Czechowska

Temat: Działalność organizacji weteranów powstania wielkopolskiego w północno-wschodniej Wielkopolsce w latach 1920-1939

27 grudnia 1918 r. w Poznaniu wybuchło powstanie, które swoim zasięgiem objęło Wielkopolskę. Udział w walkach po stronie polskiej wzięli ochotnicy z całego regionu. Po powstaniu i walkach o ustanowienie granic II Rzeczypospolitej uczestnicy zrywu wrócili do domów. Wspólnota doświadczeń i interesów zaowocowała dążeniem do zrzeszania się. Powstały organizacje zrzeszające kombatantów powstania wielkopolskiego 1918-1919.

Terytorialny zakres niniejszej pracy obejmuje północno-wschodnią Wielkopolskę, w obszarze której znalazły się powiaty: szubiński, wągrowiecki, wyrzyski, żniński. Ramy chronologiczne pracy wyznaczają lata 1920-1939. Początkowa data to rok utworzenia pierwszej organizacji skupiającej weteranów powstania wielkopolskiego na omawianym terenie, natomiast końcowa to wybuch II wojny światowej, który położył kres organizacyjnej działalności kombatantów powstania.

Praca składa się z trzech rozdziałów. W pierwszej części przeanalizowano sytuację w Wielkopolsce w latach 1772-1939 oraz przepisy prawne dotyczące ustawodawstwa związanego ze stowarzyszeniami. W rozdziale drugim zasygnalizowano zagadnienie wzorców niemieckich i początku ruchu kombatanckiego w Polsce oraz przedstawiono ogólną charakterystykę rozwoju organizacji weteranów powstania w Wielkopolsce i jej północno-wschodniej części. Najobszerniejszy jest rozdział trzeci, który obrazuje sposób realizacji założeń statutowych kół weteranów w północno-wschodniej Wielkopolsce. Ujęto w nim aktywność środowisk kombatantów powstania wielkopolskiego w dbaniu o kultywowanie pamięci o powstaniu i jego uczestnikach. Przedstawiono zagadnienie związane z sytuacją materialną członków i nakreślono lokalne formy opieki nad weteranami i ich rodzinami. Analizie poddano problemy związane z nadawaniem kombatantom odznaczeń i wyróżnień. Znaczną część rozdziału trzeciego poświęcono wpływowi weteranów na kształtowanie postaw patriotycznych w środowisku lokalnym.

Dysertacja oparta jest o źródła archiwalne i muzealne oraz kwerendę prasy kombatanckiej i regionalnej. Autorka korzystała z bogatej biografistyki. Przy realizacji tematu pracy przyjęto porządek rzeczowo-chronologiczny.

Kamila Czechowska